

the activities of the main organizations (for example, Börsenverein des Deutschen Buchhandels in Germany, The Publishers Association in Great Britain, Association of American Publishers in the USA, Le Syndicat national de l'édition in France, Australian Publishers Association in Australia and Polskie Towarzystwo Księgarzy in Poland), the main roles of the associations are considered: representing the interests of the industry in government and public spheres, protecting copyright, organizing fairs and awards, promoting digitalization and international cooperation, as well as lobbying for a fixed book price policy. The models of financing the activities of the associations are separately considered and it is concluded that they are mostly based on membership fees, government grants and partnerships with international structures such as the International Publishers Association. The study identifies common challenges for the successful development of associations, such as the impact of digital technologies and globalization, and offers recommendations for optimizing their activities in the context of European and global integration.

Keywords: publishers' associations; book industry; price regulation; fixed prices; market digitalization; international cooperation; organization of fairs; copyright; prestigious awards; international projects; electronic book distribution

Надійшла до редакції 11.11.2025

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

[https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.11\(352\).13-19](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.11(352).13-19)

УДК 027.021ЛННБ:[021.4:084.3(477)"14/19"]](045)

Тарас Огородник,

кандидат наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, керівник кабінету картографії ЛННБ України ім. В. Стефаника
karta_lnb@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-6063-3799>

Надія Попадюк,

кандидатка філософських наук, доцентка, наукова співробітниця відділу періодичних видань ім. Мар'яна та Іванни Коців ЛННБ України ім. В. Стефаника
grinnad13@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-8913-1071>

Галина Мельник-Хоха,

наукова співробітниця відділу бібліотекознавства ЛННБ України ім. В. Стефаника
e-mail: galja-m@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-7357-2163>

"Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст.": ідея та основні заходи грантового проєкту

У статті проаналізовано особливості реалізації започаткованого 2025 р. у Львівській національній науковій бібліотеці України імені В. Стефаника (ЛННБ України ім. В. Стефаника) грантового проєкту "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст." — від ідеї до основних заходів із втілення в життя. Констатовано, що культурно-мистецький проєкт має особливе значення для бібліотеки, оскільки дає змогу ефективно розкрити картографічний фонд, в якому міститься чимало унікальних, рідкісних і цінних пам'яток, що становлять національне культурне надбання. Наголошено, що картографічні документи мають високий потенціал для посилення інформаційного спротиву ворожій пропаганді в сучасній російсько-українській війні. Зауважено, що успішне втілення проєкту сприятиме розвінчуванню наративів російської пропаганди, а також суттєвому розширенню культурно-просвітницьких послуг бібліотеки, підвищенню рівня та оперативності бібліотечно-інформаційного обслуговування. Підсумовано, що застосування інноваційних методів презентації документів у межах реалізації проєкту допоможе усунути територіальні бар'єри й надати доступ дистантним користувачам, які проживають в Україні й поза її межами. Маломобільні групи населення матимуть можливість взяти участь у презентаційних заходах проєкту завдяки доступу до кураторських екскурсій, цифрових копій карт на вебсторінці виставки та цифрової колекції картографічних документів в електронному каталозі ЛННБ України ім. В. Стефаника.

Ключові слова: ЛННБ України ім. В. Стефаника; Український культурний фонд; "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст."; грантовий проєкт; стаціонарна виставка; віртуальна виставка; цифрова колекція; друковане ілюстроване видання

Постановка проблеми. У теперішній російсько-українській війні, одним з елементів якої є інформаційне протистояння, академічна наукова бібліотека не може залишатися осторонь. Зберігаючи значний масив документальних джерел (наразі фонд налічує понад 8 млн од. зб.), Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника (далі — ЛННБ України

ім. В. Стефаника) здатна чинити ефективний інформаційний спротив антиукраїнській пропаганді та культурному експансіонізму РФ. З цією метою наукові працівники установи впродовж 2024 р. розробили культурно-мистецький проєкт "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст.", покликаний репрезентувати широкому колу громадськості картографічні документи, що роз-

кривають 500-річний процес формування території України та її картографічний образ у міжнародно визнаних кордонах. Проект має протидіяти картографічній дезінформації країни-агресорки, сприяти формуванню в української та світової спільнот правдивого просторового уявлення про нашу державу. Крім того, ініціатива допоможе громадськості зорієнтуватися в історичних і геополітичних реаліях, адже пропонує достовірні наочні докази багатовікового існування України на карті світу та Європи. Історичні документальні джерела дають змогу спростувати твердження ворожої пропаганди про "німецьку", "австрійську" чи "ленінську" Україну, "споконвічні російські землі": Крим, Донбас, Південну Україну, "Новоросію" як частину РФ тощо.

Аналіз досліджень і публікацій. Досвід розроблення та реалізації грантових проєктів установи висвітлено в наукових публікаціях Н. Зубко [4; 20—22], Г. Мельник-Хохи [3; 4; 18—22], В. Мудрохи [5; 6; 18—22], Н. Попадюк [18—21], В. Ферштея [18]. Історію творення та формування картографічного фонду бібліотеки [9], його окремих складників — історичних картографічних колекцій [7; 8, 10; 11], тематичні особливості (етнографічні карти) [12; 13], а також якісні та кількісні характеристики картографічної збірки розкрито у працях Т. Огородника, Н. Падюки. Окремі картографічні документи, які зберігаються у ЛННБ України ім. В. Стефаніка, становили об'єкти дослідження М. Вавричин [1; 2], І. Ровенчака [14; 15], Р. Сосси [16] та інших науковців.

Мета статті — розкрити ідею грантового проєкту "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст." та висвітлити основні заходи з його реалізації.

Методологія дослідження. Основу дослідження становлять загальнонаукові методи: аналіз; синтез; аналітичний; інформаційний і документознавчий аналіз. Окрім того, використано спеціальні наукові методи для добору, опрацювання, ідентифікації картографічних документів — бібліографічний, типографічний, картографічний; для їх упорядкування — хронологічний. Застосування в дослідженні соціокомунікаційного методу дало змогу продемонструвати динаміку, а також визначити особливості та специфіку реалізації грантового проєкту, розглянути основні заходи, схарактеризувати їх змістове й функціональне навантаження.

Наукова новизна результатів полягає в тому, що в межах проєкту вперше в Україні відбудеться оприлюднення для широкої громадськості унікальних, рідкісних і цінних документів із картографічного фонду ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Наукові працівники бібліотеки розробили комплекс

культурно-мистецьких заходів, що допоможуть ефективно презентувати результати грантового проєкту "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст."

Виклад основного матеріалу дослідження. На початку 2025 р. культурно-мистецький проєкт "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст." узяв участь у конкурсній програмі "Культура під час війни" від Українського культурного фонду (далі — УКФ). Головною метою діяльності фонду, утвореного 2017 р., є заохочення розвитку національної культури та мистецтва в державі, забезпечення сприятливих умов для підвищення інтелектуального й духовного потенціалу окремої особистості та суспільства загалом, надання широкого доступу до національного культурного надбання, підтримки культурного розмаїття й інтеграції української культури у світовий культурний простір [17].

У рейтинговому реєстрі програми ЛННБ України ім. В. Стефаніка посіла шосте місце й здобула 278 балів. Протягом травня—червня 2025 р. тривали переговornі процедури, результатом яких стало підписання договору про співпрацю.

У межах реалізації проєкту заплановано розгорнути стаціонарну виставку "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст." і проводити нею кураторські екскурсії, під час яких мешканці та гості м. Львова зможуть побачити 60 унікальних, рідкісних і цінних карт 1493—1992 рр. із картографічної колекції ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Серед найдавніших експонатів, на яких зображено територію сучасної України, — мапа Центральної та Східної Європи авторства гуманістів епохи Відродження Ернста Мюнцера (1437/1447—1508) і Миколи Кузанського (1401—1464) з відомої інкунабули "Нюрнберзька хроніка" (1493) Шеделя Гартмана (1440—1514), а також карти-палеотипи зі стразбурзького видання Клавдія Птолемея "Географія" (1513) Мартіна Вальдземюллера (1470—1520) [10] і з видань середини XVI ст. Себастьяна Мюнстера (1489—1552) "Географія" (1540) та "Космографія" (1544) [11]. Раритетні експонати покликані спростувати один із найдавніших міфів Російської імперії про "Святую Русь", адже назву "Russia" на цих мапах картографи використовували на позначення територій сучасної України, що є спадкоємницею Київської держави (Русі) та Галицько-Волинської держави (Королівства Руського). Водночас для визначення невеликої території довкола Москви картографи використовували назву "Moskovia".

Зі всесвітньовідомого атласу "Theatrum Orbis Terrarum" фламандського географа та картографа

Абрагама Ортелія (1527—1598) експонуватимуться карти кінця XVI — початку XVII ст., на яких зображено територію України, а також його першу історичну карту українських земель з історичного атласу "Paregon" [16]. Золоте століття нідерландської картографії презентуватимуть карти українських земель амстердамського картографа та видавця Віллема Блау (1571—1638), зокрема експонуватиметься його карта течії ріки Дніпра територією України.

Про картографію другої половини XVII ст. надають уявлення карта України ("Carte d'Ukraine...") військового інженера-фортифікатора, картографа, архітектора, письменника французького походження Гійома Левассера де Боплана (бл. 1600—1673) із його другого видання "Опису України" (Руан, 1660) та карти авторства відомих європейських картографів, що ґрунтувалися на його працях: французького історика, картографа й космографа Ніколя Сансона (1600—1667), німецького видавця та картографа Якоба фон Зандарта (1630—1708), нідерландських картовидавців Герарда Валька (1652—1726) й Петера Шенка (1660—1711) та ін. Ці документи ілюструють поширення назви "Україна" в європейській картографії, яка поступово стала асоціюватися з картографічним образом козацької держави — Гетьманщиною.

Карти XVIII ст. підтверджують тенденцію до збереження та розширення назви "Україна" на позначення території автономної Гетьманщини до її ліквідації 1764 р. і знищення Запорозької Січі 1775 р. Російською імперією. У цій частині виставки експонуватимуться карти німецьких географа й картографа Йогана-Баптиста Гоманна (1664—1724), картографа та видавця Габрієля Боденера (1664—1758), гравера й видавця мап Тобіаса-Конрада Лоттера (1717—1777) та ін.

Презентовані стародруковані карти XV—XVIII ст. мають культурно-мистецьку цінність, оскільки часто є гравюрами, розфарбованими вручну, з художньо оформленими картушами назв, легендами, розами вітрів, іншими ілюстраціями. Якісне оформлення робить ці мапи естетично привабливими та раритетними творами мистецтва.

Значний масив карт відбиває основні етапи розвитку української картографії XIX — першої половини XX ст. Зокрема, це перші навчальні карти українською мовою авторства Мирона Кордуби "Стінна карта Європи" (1898) і Степана Рудницького "Стінна карта півкуль западної та східної" (1907) [14]. Цінними є перші українські тематичні мапи: етнічні (Михайла Коссака "Карта етнографічна Малоруси" (1861), Мирона Кимако-

вича "Русь-Україна і Біла Русь: карта етнографічна" (1892), Григорія Величка "Народописна карта українсько-руського народу" (1896); лінгвістичні (Костя Михальчука та Павла Чубинського, 1871) та ін. [13; 15]. Зазначені мапи збереглися в єдиному примірнику в бібліотеці чи в кількох примірниках в Україні та світі. На них зафіксовано відновлення назви "Україна" та відображено її поширення на всю етнічну територію українців, що є результатом процесів національного відродження й формування модерної української нації, інтенсивного розвитку європейської та вітчизняної етнокартографії.

Цінними для спростування російської дезінформації та недостатньо популяризованими є карти України, створені напередодні та під час Першої світової війни, а також Української революції 1917—1921 рр. У той період вони слугували ефективним засобом пропаганди української державності у світовому комунікаційному просторі. У межах проекту експонуватимуться мапи українського вченого-географа Степана Рудницького (1877—1937), на яких Україна постала в міжнародно визнаних державних кордонах. Карти міжвоєнного періоду презентуватимуть картографічні праці Володимира Кубійовича (1900—1985), Миколи Кулицького (1903—1970), Степана Рудницького, які вивели національну картографію на новий рівень.

Трансформаційні процеси на території України у XX ст. віддзеркалюють карти радянських, діаспорних і закордонних видавництв. Завершить виставку одна із перших карт України видавництва "Мапа" (1992), на якій зафіксовано кордони нашої держави 1991 р.

Варто зазначити, що за кількісними показниками (понад 24,5 тис. од. зб.) картографічна колекція ЛННБ України ім. В. Стефаніка є другою в Україні (після Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). За кількістю картографічних документів XV—XVIII ст. ця колекція є найбільшою в Україні та однією із найбільших у Східній Європі.

На вебпорталі книгозбірні також буде презентовано віртуальну виставку для залучення аудиторії, надання можливості переглядати картографічну колекцію користувачам, які перебувають за межами України та досліджують її історію чи цікавляться цією тематикою.

Важливим компонентом проекту стане цифрова колекція, розміщена в електронному каталозі бібліотеки. Команда фахівців запланувала оцифрувати та створити бібліографічні метадані 60 раритетних, унікальних і рідкісних картографічних документів 1493—1992 рр. із картографічного фонду

ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Копії карт із цифрової колекції становитимуть основу віртуальної виставки й будуть розміщені у вільному необмеженому доступі 24/7 для усіх зацікавлених осіб, незалежно від того, є вони читачами книгозбірні чи ні. Користувачі матимуть змогу одночасно працювати з одним і тим самим цифровим об'єктом у будь-який зручний для них час. Для презентації цифрової колекції використовують програмне забезпечення автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи (АБІС) Alerh, упроваджене в бібліотеці 2007 р. Цінним елементом цієї АБІС є онлайн-каталог, зі сторінки якого буде організовано доступ до копій оцифрованих видань.

Отже, за допомогою інноваційних технологій та інтерактивних засобів презентації в межах зазначеного проекту географічні карти XV—XX ст. буде інтегровано в сучасний культурний контекст, що демонструватиме українській і світовій громадськості картографічні й історичні докази правомірності суверенітету України на визначені її державним кордоном території.

Популяризації культурно-мистецького проекту й експонованих у його межах картографічних документів сприятиме друковане ілюстроване видання "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст.: ілюстрований каталог виставки з картографічного фонду ЛННБ України ім. В. Стефаніка", що міститиме вступну статтю, описи й повноколірне зображення майже 50 картографічних документів. Каталог має привернути увагу широкої громадськості, спонукати до ознайомлення та поглиблення географічних й історичних знань про Україну.

Отже, проект "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст.", з одного боку, покликаний розвінчати твердження російської пропаганди про "історичну єдність" ("один народ") українців і росіян, демонструючи, що українські землі позначали на європейських картах ще у XV—XVI ст. окремо від Московії, а вже на перших етнічних картах XIX ст. ареал розселення українців маркували окремо від росіян — як самостійний слов'янський народ, розділений кордонами імперій, а з іншого — дасть змогу спростувати твердження ворожої пропаганди про "німецьку", "австрійську", чи "ленінську" Україну, "споконвічні російські землі": Крим, Донбас, Південну Україну, "Новоросію" як частину РФ тощо. Окрім того, проект підкріплюватиме впевненість українців, де б вони зараз не перебували, у правах на власну землю; надаватиме світовій спільноті документальні докази присутності України на карті світу та Європи в різні історичні епохи попри періоди

бездержавності; сприятиме глибшому розумінню історичного процесу формування території нашої сучасної держави та закріпить у свідомості громадськості, що єдиним істинним картографічним образом України є її карта в міжнародно визнаних кордонах 1991 р.

Висновки. Презентовані в межах культурно-мистецького проекту "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст." картографічні документи мають на меті наочно продемонструвати результати територіальної трансформації українських земель в різні історичні епохи, а також специфіку територіального поділу нашої держави, картографічне уявлення світу про Україну, її кордони та місце на карті Європи й світу від XV ст. до відновлення незалежності наприкінці XX ст. Широке коло громадськості матиме змогу осмислити подану картографічну інформацію про Україну та сформулювати власне уявлення про історичну закономірність і географічну об'єктивність процесів утворення території країни та її кордонів у глобальному вимірі. Проект допоможе підтвердити переконання українського суспільства та світової громадськості в несправедливості й абсурдності територіальних претензій РФ щодо України, здатність до критичного сприйняття кремлівських наративів і картографічної дезінформації. Культурно-мистецькі продукти, створені в межах проекту (стаціонарна та віртуальна виставки, кураторські екскурсії, цифрова колекція, друковане ілюстроване видання), покликані продемонструвати, що боротьба за незалежність, територіальну цілісність нашої країни тривала століттями, нагадати про героїчні епізоди козацької України (Гетьманщини) та Української революції 1917—1921 рр. і про трагічні моменти: анексії, поділи територій у періоди бездержавності, що важливо у світлі сучасної війни й агресивної кремлівської політики. Ці заходи мотивуватимуть громадян до подальшого спротиву й згуртованості, допоможуть підтримувати моральний дух і віру в Перемогу.

Перспективи подальших досліджень. Попри те, що грантовий проект "Imago Ucrainæ на картах XV—XX ст." заплановано реалізувати впродовж червня—жовтня 2025 р., з його результатами можна ознайомитися й після окресленого періоду. Зокрема, стаціонарна виставка буде доступною для огляду відвідувачів у головному корпусі ЛННБ України ім. В. Стефаніка впродовж року, а її онлайн-версія на окремій вебсторінці — щонайменше впродовж трьох років. Окрім того, доступ до цифрової колекції в електронному каталозі залишатиметься постійним. Друкований ілюстрований каталог буде надісланий отримувачам обов'язкового примірника (у найбільші біб-

ліотеки України) та розповсюджений серед відвідувачів під час кураторських екскурсій.

Зібрані в межах проекту "Imago Ucrainae на картах XV—XX ст." матеріали слугуватимуть підґрунтям для реалізації наступних ініціатив, спрямо-

ваних на розкриття унікальної колекції картографічних документів ЛННБ України ім. В. Стефаника, формування комплексної бази даних карт, укладання бібліографічних покажчиків, написання наукових і науково-популярних праць.

Список бібліографічних посилань

1. Вавричин М., Дашкевич Я., Кришталович У. Україна на стародавніх картах: кінець XV — перша половина XVII ст. Київ : Картографія, 2004. 207 с.
2. Вавричин М., Дашкевич Я., Кришталович У. Україна на стародавніх картах: середина XVII — друга половина XVIII ст. : атлас репродукцій. Київ : Картографія, 2009. 223 с.
3. Мельник-Хоха Г. Я. Проектні рішення представлення електронних цифрових ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг* : матеріали Міжнародної наукової конференції (4—6 жовтня 2022 р.). Київ : НБУВ, 2022. С. 141—143.
4. Мельник-Хоха Г. Я., Зубко Н. Н. Гранти УКФ як передумова реалізації проєктів із збереження книжкової спадщини. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнародної наукової конференції (3—5 жовтня 2023 р.). Київ : НБУВ, 2023. С. 76—79.
5. Мудроха В. Інноваційний розвиток бібліотеки: проєктні рішення та грантові програми. *Вісник Книжкової палати*. 2024. № 5. С. 18—24. DOI: 10.36273/2076-9555.2024.5(334).18-24.
6. Мудроха В. Інноваційно-проєктна та грантова діяльність книгозбірні (досвід ЛННБ України ім. В. Стефаника). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2024. Вип. 72. С. 287—297.
7. Огородник Т. Картографические коллекции кабинета картографии Львовской научной библиотеки им. В. Стефаника Национальной академии наук Украины. *Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку*. 2007. Вип. 5. С. 407—421.
8. Огородник Т. Картографічна збірка із Бібліотеки Народного Дому у Львові у фондах кабінету картографії ЛНБ ім. В. Стефаника. *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника*. 2006. Вип. 4. С. 196—207.
9. Огородник Т., Падюка Н. Кабінет картографії. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*. 2010. Вип. 2. С. 525—548.
10. Огородник Т., Падюка Н. Картографічна збірка з бібліотеки Й. Г. Павліковського : (за матеріалами ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України). *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника*. 2000. Вип. 8. С. 74—101.
11. Огородник Т., Падюка Н. Картографічна збірка з т. зв. "неосвоєного" фонду кабінету картографії матеріалами ЛНБ ім. В. Стефаника як джерело картографічних та історичних досліджень. *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника*. 2004. Вип. 12. С. 436—446.
12. Падюка Н. Українська етнокартографія Галичини 30-х років XX ст. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*. 2009. Вип. 1. С. 600—620.
13. Падюка Н., Сосса Р. Бібліографія етнографічних карт території України. *Історико-географічні дослідження в Україні*. 2019. Чис. 14. С. 119—143.
14. Ровенчак І., Цюцюра Л. Шкільні карти материків та частин світу С. Рудницького 1920 року. *Вісник геодезії та картографії*. 2014. С. 40—45.
15. Ровенчак І., Симутіна А. Перші етнічні карти українських земель XIX століття (за матеріалами картографічного фонду ЛНБ ім. В. Стефаника АН УРСР). *Бібліотека — науці* : збірник наукових статей. Львів, 1990. С. 69—77.
16. Сосса Р. Історія картографування території України : від найдавніших часів до 1920 р.: короткий нарис. Київ : Наукова думка, 2000. 248 с.
17. Український культурний фонд: про нас. URL: <https://ucf.in.ua/p/about>.
18. Fershtei V., Mudrokha V., Popadiuk N., Melnyk-Khokha G. Project-Innovation Activity In The Vasyl Stefanyk National Scientific Library Of Ukraine In Lviv. 2021 *IEEE: 16th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*. 2021. Vol. 2. P. 391—394.
19. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N., Mudrokha V. Contemporary technologies of presenting Scientific Library's electronic digital resources in the global information medium. 2022 *IEEE: 17th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*. 2022. P. 377—381.
20. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N., Zubko N., Mudrokha V. Project solutions for integration of the "Book heritage of the Shevchenko scientific society (1873—1913)": digital collection into the library's electronic infrastructure. *CEUR Workshop Proceedings, 4th International Workshop IT Project Management, ITPM 2023*. 2023. T. 3453. P. 206—215.
21. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N., Zubko N., Mudrokha V. Repressed book: (re)presentation of National Cultural Heritage from the Funds of the Vasyl Stefanyk National scientific library of Ukraine in Lviv — Information

Technologies for the Implementation of a Cross-Sectoral Project. *CEUR Workshop Proceedings, 5th International Workshop IT Project Management (ITPM 2024)*. Bratislava, 2024. T. 3709. P. 179—191.

22. Melnyk-Khokha G., Zubko N., Mudrokha V. Project solutions and communication strategies for the successful implementation of the grant project "Digital collection of book heritage of the Shevchenko Scientific Society (1874—1913)". *2023 IEEE: 18th International Conference on Computer Science and Information Technologies*. Lviv. 2023. P. 1—6.

Taras Ohorodnyk,
PhD of Social Communications,
Senior Researcher, Head
of Cartography Office, Vasyl Stefanyk
LNSLU

Nadiia Popadiuk,
PhD of Philosophy, Docent,
Researcher, Maryan and Ivanna
Kotsiv Department of Periodicals,
Vasyl Stefanyk LNSLU

Galyna Melnyk-Khokha,
Scientific Researcher, Department
of Library Science, Vasyl Stefanyk
LNSLU

**"Imago Ucrainæ on the maps of the 15th—20th centuries":
the idea and key activities of the grant project**

The article outlines the idea of a grant project "Imago Ucrainæ on the Maps of the 15th—20th Centuries" launched in 2025 by the Vasyl Stefanyk Lviv National Scientific Library of Ukraine. Key measures for its implementation are considered. The cultural and artistic project is of particular importance for the library, as it will allow it to effectively reveal its cartographic collection, which contains many unique, rare, and valuable cartographic monuments that constitute the national cultural heritage. In addition, cartographic documents have significant valuable potential for strengthening informational resistance to enemy propaganda in the modern Russian-Ukrainian war. The successful implementation of the project will contribute to the debunking of Russian propaganda narratives, as well as a significant expansion of the library's cultural and educational services, and an increase in the level and efficiency of library and information services. The application of innovative presentation methods within the project will provide access and eliminate territorial barriers to remote users living both in Ukraine and abroad. Low-mobility population groups will have the opportunity to participate in the project's presentation events thanks to access to curatorial tours, digital copies of maps on the exhibition's website, and a digital collection of cartographic documents in the electronic catalog of the Vasyl Stefanyk Lviv National Scientific Library of Ukraine.

Keywords: Vasyl Stefanyk Lviv National Scientific Library of Ukraine; Ukrainian Cultural Foundation; "Imago Ucrainæ on the Maps of the 15th—20th Centuries"; grant project; stationary exhibition; virtual exhibition; digital collection; printed illustrated edition

References

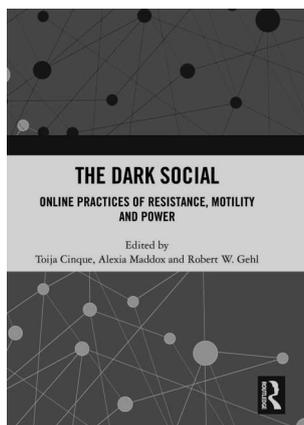
1. Vavrychyn M., Dashkevych Ya. & Kryshchalovych U. (2004). *Ukraina na starodavnikh kartakh: kinets XV — persha polovyna XVII st.* Kyiv: Kartohrafiia.
2. Vavrychyn M., Dashkevych Ya. & Kryshchalovych U. (2009). *Ukraina na starodavnikh kartakh: seredyna XVII — druha polovyna XVIII st. : atlas reproduksii.* Kyiv: Kartohrafiia.
3. Melnyk-Khokha G. (2022). Proiektni rishennia predstavleniia elektronnykh tsyfrovnykh resursiv Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy imeni V. Stefanyka. *Biblioteka. Nauka. Komunikatsiia. Innovatsiini transformatsii resursiv i posluh : materialy Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii (4—6 zhovtnia 2022 r.)*. Kyiv: NBUV, pp. 141—143.
4. Melnyk-Khokha G. & Zubko N. (2023). Hranty Ukrainskoho kulturnoho fondu yak peredumova realizatsii proiektiv iz zberezhennia knyzhkovoi spadshchyny. *Biblioteka. Nauka. Komunikatsiia. Aktualni pytannia zberezhennia ta innovatsiinoho rozvytku naukovykh bibliotek : materialy Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii (3—5 zhovtnia 2023 r.)*. Kyiv: NBUV, pp. 76—79.
5. Mudrokha V. (2024). Innovatsiinyi rozvytok biblioteky: proiektni rishennia ta hrantovi prohramy. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 5, pp. 18—24. DOI: 10.36273/2076-9555.2024.5(334).18-24.
6. Mudrokha V. (2024). Innovatsiino-proiektna ta hrantova diialnist knyhozbirni (dosvid LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka). *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 72, pp. 287—297.
7. Ogorodnik T. (2007). Kartograficheskie kolleksiï kabineta kartografii Lvovskoy nauchnoy biblioteki im. V. Stefanyka Natsionalnoy akademii nauk Ukrainy. *Biblioteki natsionalnykh akademiy nauk: problemy funktsionirovaniya, tendentsii razvitiya*, 5, pp. 407—421.
8. Ohorodnyk T. (2006). Kartografichna zbirka iz Biblioteky Narodnoho Domu u Lvovi u fondakh kabinetu kartografii LNB im. V. Stefanyka. *Zapysky Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka*, 4, pp. 196—207.
9. Ohorodnyk T. & Padiuka N. (2010). Kabinet kartografii. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy imeni V. Stefanyka*, 2, pp. 525—548.
10. Ohorodnyk T. & Padiuka N. (2000). Kartografichna zbirka z biblioteky Y. H. Pavlikovskoho: (za materialamy LNB im. V. Stefanyka NAN Ukrainy). *Zapysky Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka*, 8, pp. 74—101.
11. Ohorodnyk T. & Padiuka N. (2004). Kartografichna zbirka z t.zv. "neosvoienoho" fondu kabinetu kartografii materialamy LNB im. V. Stefanyka yak dzherelo kartografichnykh ta istorychnykh doslidzhen. *Zapysky Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka*, 12, pp. 436—446.

12. Padiuka N. (2009). Ukrainська etnokartohrafiia Halychyny 30-kh rokiv XX st. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy imeni V. Stefanyka*, 1, pp. 600—620.
13. Padiuka N. & Sossa R. (2019). Bibliohrafiia etnohrafichnykh kart terytorii Ukrainy. *Istorko-heohrafichni doslidzhennia v Ukraini*, 14, pp. 119—143.
14. Rovenchak I. & Tsiutsiura L. (2014). Shkilni karty materykiv ta chastyn svitu S. Rudnytskoho 1920 roku. *Visnyk heodezii ta kartohrafiï*, pp. 40—45.
15. Rovenchak I. & Symutina A. (1990). Pershi etnichni karty ukraïnskykh zemel KhIKh stolittia (za materialamy kartohrafichnoho fondu LNB im. V. Stefanyka AN URSR). *Biblioteka — nauksi : zbirnyk naukovykh stateï*, pp. 69—77.
16. Sossa R. (2000). *Istoriia kartohrafuvannia terytorii Ukrainy : vid naidavnishykh chasiv do 1920 r.: korotkyi narys*. Kyiv: Naukova dumka.
17. *Ukrainskyi kulturnyi fond: pro nas*. (2025). URL: <https://ucf.in.ua/p/about>.
18. Fershteï V., Mudrokha V., Popadiuk N. & Melnyk-Khokha G. (2021). Project-Innovation Activity In The Vasyl Stefanyk National Scientific Library Of Ukraine In Lviv. *2021 IEEE: 16th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*, 2, pp. 391—394.
19. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N. & Mudrokha V. (2022). Contemporary technologies of presenting Scientific Library's electronic digital resources in the global information medium. *2022 IEEE: 17th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*, pp. 377—381.
20. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N., Zubko N. & Mudrokha V. (2023). Project solutions for integration of the "Book heritage of the Shevchenko scientific society (1873—1913)": digital collection into the library's electronic infrastructure. *CEUR Workshop Proceedings, 4th International Workshop IT Project Management, ITPM 2023*, 3453, pp. 206—215.
21. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N., Zubko N. & Mudrokha V. (2024). Repressed book: (re)presentation of National Cultural Heritage from the Funds of the Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv — Information Technologies for the Implementation of a Cross-Sectoral Project. *CEUR Workshop Proceedings, 5th International Workshop IT Project Management (ITPM 2024)*, 3709, pp. 179—191.
22. Melnyk-Khokha G., Zubko N. & Mudrokha V. (2023). Project solutions and communication strategies for the successful implementation of the grant project "Digital collection of book heritage of the Shevchenko Scientific Society (1874—1913)". *2023 IEEE: 18th International Conference on Computer Science and Information Technologies*, pp. 1—6.

Надійшла до редакції 11.07.2025

РЕЦЕНЗІЇ

Аналіз впливу темних соціальних медіа на сучасне суспільство

The Dark Social: Online Practices of Resistance, Motility and Power. Edited by Tojja Cinque, Alexia Maddox, Robert W. Gehl. London : Routledge, 2023. 166 p. <https://doi.org/10.4324/9781003454281>.

У рецензованому виданні "Темні соціальні медіа: онлайн-практики протидії, мобільності та впливу" ("The Dark Social: Online Practices of Resistance, Motility and Power") за редакцією Т. Чінкве, А. Меддокс і Р. В. Гела досліджено особливості онлайн-комунікації через анонімне спілкування в зашифрованих, прихованих чи в інший спосіб "затемнених" віртуальних просторах. Автори книги розширюють зміст поняття темних соціальних медіа для ґрунтовнішого вивчення їх характеру, специфіки використання та впливу на сучасне суспільство в епоху цифровізації.

Порушена тема є надзвичайно актуальною, адже питання приватності, анонімності та безпеки в інтернеті стають дедалі важливішими для сучасного світу.

Видання пропонує нові підходи до вивчення темних соціальних просторів і загалом відповідає сучасним тенденціям дослідження цифрових культур і технологій. Новаторські ідеї авторів є переконливими й підтвердженими численними прикладами й дослідженнями. Вважаємо проведений аналіз значним внеском у галузі медіа-досліджень, культурології та соціології.

Глибокий і всебічний зміст книги розкриває різні аспекти темних соціальних просторів. Структура видання чітка, з поділом на розділи та підрозділи, що спрощує сприйняття й розуміння тексту. Логічно та послідовно викладений матеріал сприяє кращому розумінню основних ідей.

У вступі "Цифрові культури та акти відмови, секретності та влади через технології захисту приватності" Т. Чінкве, А. Меддокс і Р. В. Гел досліджують основні концепції книги, зокрема альтернативні системи комунікації та зв'язку